

DENETİM ALANINDA 2006-2022 YILLARI ARASINDA TAMAMLANMIŞ DOKTORA TEZLERİNİN ANALİZİ

Geliş Tarihi : 17.05.2023

Öğr. Gör. Betül ÇETİN¹

Kabul Tarihi : 13.06.2023

Doç. Dr. Mustafa KILLI²

Makale Türü : Araştırma Makalesi

Özet

2000’li yılların başından itibaren meydana gelen muhasebe ve denetim skandallarının ardından denetim faaliyetlerine olan ilginin artmasıyla denetim literatüründeki çalışmaların sayısı gün geçtikçe genişlemektedir. Bu çalışmada, denetim alanındaki doktora tezlerinin bilimsel yapısının incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu amaçla, 2006-2022 yıllarında yayınlanmış 247 doktora tezi yıllara göre tez sayısı, üniversite dağılımı, danışman unvanı, konu dağılımı, anahtar kelime, atıf yapılan dergiler gibi değişkenlere göre ayrıntılı olarak analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda; en fazla tezin yazıldığı ve yazılan tezlerde dergilere en çok atıf yapılan yılın 2021 yılı olduğu, en fazla doktora tezine sahip üniversitenin Marmara Üniversitesi olduğu, en fazla tez danışmanlığı yapan öğretim elemanlarının profesör unvanlı olduğu, en fazla ele alınan konunun iç denetim olduğu, en az işlenen konunun bağımsız denetçi görüşleri olduğu, en fazla kullanılan anahtar kelimelerin bağımsız denetim, denetim ve iç denetim olduğu, toplamda 17.104 kez atıf yapılan dergilerin %58’inin ulusal, %42’sinin yabancı dergiler olduğu, en fazla atıf yapılan ulusal derginin “Mali Çözüm” dergisi, en fazla atıf alan yabancı derginin ise “Managerial Auditing Journal” olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Denetim Araştırmaları, Doktora Tezleri, Atıf Analizi.

Jel Kodları: M40, M42.

ANALYSIS OF DOCTORAL DISSERTATIONS WRITTEN BETWEEN 2006-2022 YEARS IN THE FIELD OF AUDIT

Abstract

After the accounting and auditing scandals experienced since the beginning of the 2000s, the number of studies in the audit literature is expanding day by day with the increasing interest in auditing activities. In this study, it is aimed to examine the scientific structure of doctoral theses in the field of auditing. For this purpose, 247 doctoral dissertations published in 2006-2022 years were analyzed in detail according to various variables such as the number of dissertations by years, university, title of advisor, topic, keywords, and journals cited. According to the results of the research; it was determined that the most dissertations were written in 2021. The university with the highest number of doctoral dissertation is Marmara University, the most dissertation are written under the supervision of professors, the most studied topic is internal audit, the least covered subject is the opinions of the independent auditors, the most used keywords are independent audit, audit and internal audit. It has been determined that 58% of the journals cited 17,104 times in total in the dissertations are national journals and 42% are foreign journals, the most cited national journal is "Mali Çözüm", and the most cited foreign journal is "Managerial Auditing Journal".

Keywords: Auditing Studies, Doctoral Dissertations, Citation Analysis.

Jel Codes: M40, M42.

¹Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Osmaniye Meslek Yüksekokulu, Ulaştırma Hizmetleri Bölümü, betulcetin@osmaniye.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8513-7406>

²Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Uluslararası Ticaret ve Lojistik Bölümü, mkilli@osmaniye.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9283-9852>

1. GİRİŞ

Geçmişten günümüze kadar sürekli olarak gelişen bağımsız denetim faaliyetleri, 21. yüzyılın başlarında yaşanan muhasebe ve denetim skandalları ile literatürde çok çalışılan konulardan biri olmuştur. Denetim konusunun güncelliği, lisans ve lisansüstü eğitim düzeylerinde birçok program müfredatında yer verilmesine, lisansüstü araştırmalar başta olmak üzere, bilimsel çalışmalarda ele alınmasına neden olmaktadır. Denetim alanındaki literatürün genişlemesine bağlı olarak, bu alanda araştırılan konular ve yöntemler çeşitlilik ve farklılık kazanmakta ve bu durum yeni araştırma sorularının ortaya çıkmasına ve literatüre derinlik kazandırabilecek yeni çalışmalara zemin hazırlamaktadır. İlgili alandaki araştırmaların dönemler itibarıyla gelişiminin ve ağırlıklı olarak hangi konular özelinde incelendiklerinin, hangi konulara daha az yer verildiğinin bibliyometrik araştırmalar yoluyla incelenmesi gelecekte yapılacak çalışmalara rehberlik etmesi bakımında önemlidir.

Bibliyometrik analiz; araştırma grupları, kurumlar, ülkeler, dergiler veya bireysel bir araştırmacının etkilerini değerlendirmek için kullanılan nitel ve nicel analiz yöntemlerinden biridir (Krauskopf, 2018, s. 224). Bibliyometrik analiz; herhangi bir konuda yazılan bilimsel çalışmaların yazarı, yazarın kurumu ve ülkesi ve atıf bağlantıları gibi özelliklerinin incelenmesinde de kullanılan bir yöntemdir (İyibildiren, vd., 2023, s. 25). Bibliyometrik analiz; disiplinlerin sosyal, entelektüel ve kavramsal yapılarına dayalı olarak araştırma konuları ve yazarları da kapsayacak şekilde araştırma alanlarının gelişimini incelemeye uygun bir yaklaşımdır (Verma ve Gustafsson, 2020, s. 254). Bibliyometrik analiz, son yıllarda akademik çalışmalarda büyük bir popülerlik kazanmıştır. Araştırma alanlarında akademisyenlerin etkileşim modellerini incelemek için bibliyometrik analiz faydalı bir yöntemdir (Özmen Uysal, 2009, s. 138). Akademisyenler, makale ve dergi performansı, iş birliği modelleri ve araştırma bileşenlerindeki eğilimleri araştırmak ve mevcut literatürde belirli bir alanın entelektüel yapısını ortaya çıkarmak gibi nedenlerle bibliyometrik analizi kullanmaktadırlar (Donthu, vd., 2021, s. 288).

Günümüzde var olan bilgi, birikimli bir araştırma geleneğinin sonucu ortaya çıkmıştır. Araştırmacılar çalışmalarını kendilerinden önceki çalışmalar üzerine inşa ederler (Appio, vd., 2014, s. 625). Bir verinin/fikrin kaynağının belirtilmesi olarak tanımlanan atıf, daha önceki araştırmalar ile atıf yapılan belge arasındaki ilişkinin kurulmasına yardımcı olmaktadır (Smith, 1981, s. 84). Dipnotların ve referansların ne zaman kullanılmaya başlandığı kesin olarak bilinmemekle birlikte bu konudaki ilk örneğin *Oxford English Dictionary*'de verilen William Savage'in *A Dictionary of the Art of Printing* (1841) adlı çalışması olduğu kabul edilmektedir (White, 1985). Bibliyografik uygulamaların yirminci yüzyılda standardize edilmesi atıf dizinlemenin nesnellliğini ve güvenilirliğini artırmıştır (Al ve Tonta, s. 2004). Bir akademik araştırmada atıflar, o çalışmanın teorik çerçevesi oluşturulurken faydalanılan, örnek alındığı ve bulgularının karşılaştırıldığı yayınları göstermektedir. Bibliyometrik araştırmalarda, atıf analizleri son yıllarda özellikle önemli bir araştırma tekniği olarak dikkat çekmektedir. Atıf analizi, bir yayın diğerinden alıntı yaptığında yayınlar arasında oluşan entelektüel bağlantıları yansıtan temel bir bilim haritalama tekniğidir (Donthu vd., 2021, s. 288).

Bu çalışmanın amacı, denetim alanındaki doktora tezlerinin bilimsel yapısının incelenmesidir. Bu amaçla, 2006-2022 yıllarında tamamlanan denetim alanındaki doktora tezlerinin; yıllar itibarıyla sayısı, hangi üniversitelerde hazırlandığı, tez danışmanlarının unvanları, denetimin hangi alt konularının ele alındığı, hangi anahtar kelimelerin kullanıldığı, tezlerde en çok atıf yapılan ulusal ve uluslararası akademik dergiler araştırılmıştır. Bu çalışmanın, denetim alanında çalışma yapmak isteyen araştırmacılara denetim alanındaki

doktora çalışmalarının bibliyometrik bir değerlendirmesini yaparak yol göstermesi beklenmektedir.

Bu kapsamda araştırmanın girişi takip eden ikinci kısmında araştırmanın yöntemi, üçüncü bölümde araştırmaya esas literatür değerlendirmesi ve dördüncü bölümde bulgular değerlendirilmiştir. Son bölümde araştırma sonuçları verilmiştir.

2. LİTERATÜR İNCELEMESİ

Literatür incelendiğinde bibliyometrik analiz yöntemi ve içerik analizi yöntemleri ile denetim alanında yazılmış makale ve tezleri inceleyen çalışmalara rastlanmaktadır. Bu çalışmalardan bazıları aşağıda özetlenmiştir.

Öztürk ve Yılmaz (2018), 1960-2018 yılları arasında denetim ve adli muhasebe alanında yayınlanmış ve Social Sciences Citation Index'te (SSCI) taranan 2599 çalışmanın bibliyometrik analizini yaptıkları araştırmada; en fazla çalışmanın 2016 yılında olduğu; özellikle 2010 ve 2018 yıllarındaki yayınların en fazla denetim ve adli muhasebe konularında olduğu; en fazla kullanılan anahtar kelimelerin “denetim, hile ve adli muhasebe” olduğu tespit edilmiştir.

Yeşil ve Akyüz (2018), muhasebe alanında yazılmış 320 doktora tezi üzerinde içerik analizi yaptıkları araştırma sonucunda, en fazla tezin Marmara Üniversitesi'ne ait olduğunu; doktora tezlerinin %76'sının Prof. Dr. Unvanlı öğretim üyeleri danışmanlığında yazıldığını ve en çok çalışılan konunun muhasebe standartları olduğunu tespit etmişlerdir.

Serçemeli ve Kurnaz (2019), “Auditing”, “International Journal of Auditing” ve “Current Issues in Auditing” dergilerinde 2008 ve 2017 yılları arasında yayınlanan ilk 25 makale üzerinde içerik analizi yapmıştır. Araştırma sonucunda, yayınlarda en fazla işlenen konuların “SOX Yasası ve etkileri, denetimde kalite ve PCAOB raporları ve etkileri” olduğu; en çok atıf alan derginin *Auditing* olduğu; en az atıf alan derginin ise *Current Issues in Auditing* olduğu tespit edilmiştir.

Kaya (2019), 1995 ve 2018 yılları arasında denetim alanında yazılmış 128 doktora tezinin içerik analizi yaptığı araştırma sonucunda, en fazla işlenen konunun “iç denetim/iç denetçi” olduğunu; en az işlenen konuların “denetim komitesi, bilgi teknolojileri ve kamu denetimi/kamu denetçisi” olduğunu; en fazla doktora tezine sahip üniversitenin Marmara Üniversitesi olduğunu tespit etmiştir.

Güleç ve Öztürk (2019) çalışmasında, yurt içinde 2013 ve 2017 yılları arasında yayınlanmış lisansüstü tezler ile uluslararası makaleler üzerinde içerik analizi yapılmış ve karşılaştırılmıştır. Araştırmada 613 lisansüstü tez ile 16 dergide yayınlanan 150 makale incelenmiş, tezlerde en fazla çalışmanın muhasebe standartları; dergilerde ise finansal muhasebe konuları olduğu tespit edilmiştir.

Salur (2020), 2002 ve 2019 yılları arasında Ulakbim TrDizin'de taranan dergilerde yayınlanmış 115 adet makalenin içeri analizini yapmıştır. Araştırma sonucunda, en fazla yayının 2016-2017 yıllarında yapıldığı, en fazla makale yayınlayan derginin Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi olduğu, en fazla ele alınan konunun denetim mesleği olduğu ve en fazla kullanılan anahtar kelimenin “bağımsız denetim” olduğu tespit edilmiştir.

Ceylan (2021), “Muhasebe ve Finansman, Muhasebe Bilim Dünyası, Muhasebe ve Denetim Bakış, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları ve Mali Çözüm” dergilerinde denetim konusu üzerine 2016 ve 2020 yılları arasında yayınlanmış makalelerin bibliyometrik analizini yapmıştır. Araştırma sonucunda, en fazla yayının 2018 yılında ve “Muhasebe Bilim Dünyası

Dergisi'nde” yayımlandığı, en sık çalışılan denetim alt konusunun *iç denetim*” olduğu tespit edilmiştir.

Koç (2021), yurtiçinde yayınlanmış 468 lisansüstü tezin bibliyometrik analizini yaptığı araştırma sonucunda; ilk doktora tezinin 1922 yılında yayınlanmış olduğunu; en fazla lisansüstü tezin Marmara Üniversitesi'nde yönetildiğini, en fazla çalışılan konuların işletme, maliye, kamu yönetimi ve ekonomi branşlarında olduğunu tespit etmiştir.

Kıllı ve Işık (2022)'ın 2010 ve 2020 yılları arasında muhasebe alanında yayınlanmış doktora tezlerinin atıf analizini yaptıkları araştırma sonucunda; muhasebe alanında tamamlanmış en fazla doktora tezinin 2018, 2022 ve 2019 yıllarına ait olduğu, tezlerde dergilere en çok atıf yapılan yılların 2018, 2017 ve 2016 yılları olduğu ve tezler en çok atıf yapılan ulusal dergilerin Mali Çözüm, Muhasebe ve Finansman, Muhasebe ve Denetime Bakış ve Muhasebe Bilim Dünyası dergileri olduğu belirlenmiştir.

Gök ve Çarıkçı (2022)'nin çevre muhasebesi konusunda 1991 ve 2022 yılları arasında yazılmış ulusal ve uluslararası 71 yayının içerik analizi yaptıkları araştırma sonucunda; çevre muhasebesi konusunda en fazla yayını bulunan derginin “*Muhasebe ve Finansman Dergisi*” ile “*Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi*” olduğu, yayınların %37'sinin doktor öğretim üyesi unvanlı yazarlar tarafından yapıldığı tespit edilmiştir.

3. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ VE SINIRLILIKLARI

Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi'nde yayınlanan ve 2006-2022 yılları arasında tamamlanmış denetim alanındaki doktora tezlerine ait atıfların araştırıldığı bu çalışmada, bibliyometrik analiz yöntemi kullanılmıştır.

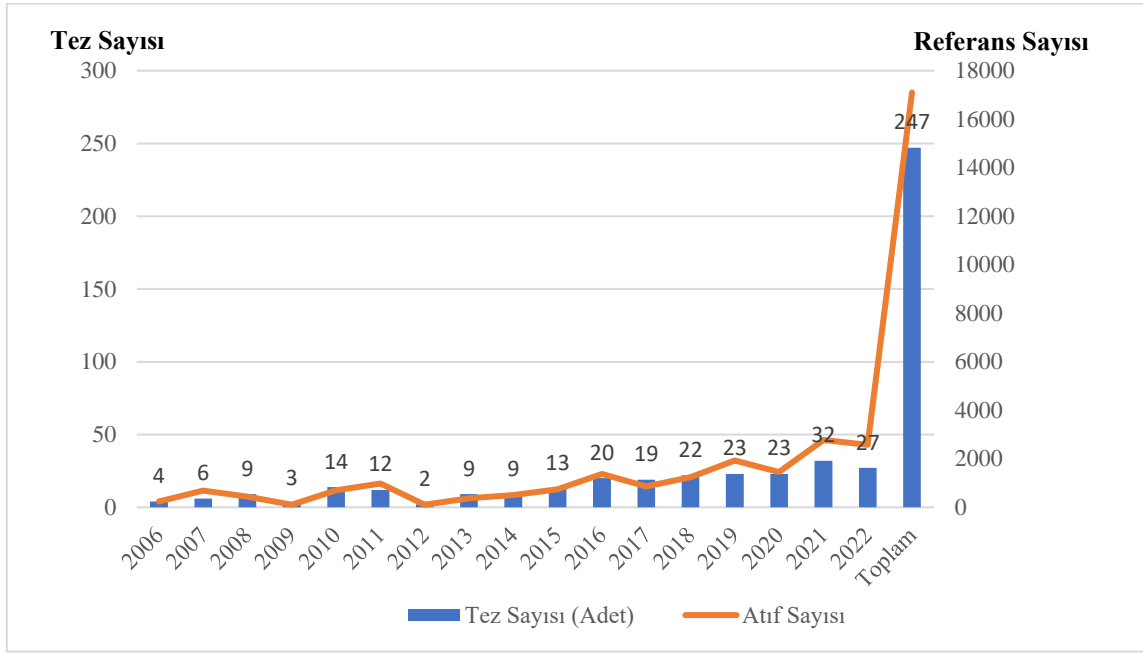
YÖK tez merkezinde gelişmiş arama opsiyonundaki aranacak kelime(ler) kısmında “denetim” anahtar kelimesi; tez türünde “doktora”; yıl bazında ise 2000-2022 yılları seçilmiştir. Seçilen kriterler sonucunda açılan listede “işletme” konu türü seçilerek incelenen tezler elde edilmiştir. Araştırma verisi denetim alanında yayınlanmış 247 doktora tezinden oluşmaktadır. Araştırma kapsamındaki tezler, *yıllar itibariyle tez sayısı, üniversite, danışman unvanı, konu, anahtar kelime ve atıf yapılan dergiler* değişkenlerine göre ayrıntılı olarak analiz edilmiştir.

Her çalışma da olduğu gibi bu çalışmada da bazı kısıtlar mevcuttur. İlk kısıt, üniversite bağlamında tez yönetmeliklerinin farklı olmasıdır. Örneğin bazı üniversitelerde anahtar kelime kullanımının zorunlu olmaması sebebiyle anahtar kelimeler yıllar itibariyle karşılaştırılamamıştır. İkinci kısıt ise, bazı tezlerin resim/fotokopi olarak yayınlanması bu sebeple kaynakçalarının elde edilmesi ve analizinin zorlaşmasıdır. Son kısıt ise, bazı yıllara ait tezlerin erişiminin kaldırılması ve/veya başka platformlarca ancak izin alınarak elde edilebilmesidir. Bu sebeple çalışma 2006 ve 2022 yıllarını kapsamaktadır. 2006 yılı ve öncesinde de tezler mevcuttur ancak tam metin erişimine kapalı olması sebebiyle araştırma kapsamına alınamamıştır. Bunlar göz önüne alındığında gelecekteki çalışmalarda YÖK Tez Merkezindeki tezlerin erişime açılması ve denetim alanındaki tez sayılarının artması sebebiyle farklı sonuçlara ulaşılması söz konusu olabilir.

4. BULGULAR

Araştırma kapsamında, 2006-2022 yılları arasında denetim alanında yazılmış doktora tezlerine ilişkin veriler incelenmiştir. Analize konu olan doktora tezlerinin yıllara göre dağılımı Şekil 1'de sunulmuştur. Şekilde, görüldüğü üzere 2006-2022 yılları arasında yayınlanmış doktora tezi sayısının 247 olduğu ve bu tezlerde ulusal ve yurtdışı dergilerde yayınlanmış makalelere yapılan atıf sayısının 17.104 olduğu tespit edilmiştir. Yayınlanmış tez sayısı

bakımından yapılan incelemede en fazla tezin 2021 yılında (32 tez), en az tezin 2012 yılında (2 tez) yazıldığı belirlenmiştir. Atıf yapılan kaynak sayısı bakımından yapılan incelemede; 2021 yılında tamamlanan tezlerde atıf yapılan kaynak sayısının en fazla olduğu (2770) ve 2009 yılında tamamlanan tezlerde ise atıf yapılan kaynak sayısının en az olduğu (107) belirlenmiştir. Şekilde görüldüğü gibi son yıllarda hem denetim alanında yazılan tez sayısında hem de tezlerde atıf yapılan akademik dergi sayılarında büyük bir artış olduğu görülmektedir.

Şekil 1. Yıllara göre tezler ve referans sayıları dağılımı

Tablo 1’de araştırma kapsamındaki 247 doktora tezinin üniversitelere göre dağılımı görülmektedir.

Tablo 1. Tez sayılarının üniversitelere dağılımı

Sıra	Üniversite	Tez Sayısı	Sıra	Üniversite	Tez Sayısı
1	Marmara Üniversitesi	26	37	Karadeniz Teknik Üniversitesi	2
2	İstanbul Üniversitesi	20	38	Yaşar Üniversitesi	2
3	İnönü Üniversitesi	13	39	Adnan Menderes Üniversitesi	1
4	Atatürk Üniversitesi	10	40	Aksaray Üniversitesi	1
5	Çukurova Üniversitesi	9	41	Avrasya Üniversitesi	1
6	Başkent Üniversitesi	8	42	Aydın Adnan Menderes Üniversitesi	1
7	Eskişehir Anadolu Üniversitesi	8	43	Bahçeşehir Üniversitesi	1
8	Erciyes Üniversitesi	7	44	Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi	1
9	Gazi Üniversitesi	7	45	Cumhuriyet Üniversitesi	1
10	Süleyman Demirel Üniversitesi	7	46	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	1
11	İstanbul Ticaret Üniversitesi	6	47	Erzincan Binali Yıldırım	1
12	Sakarya Üniversitesi	6	48	Galatasaray Üniversitesi	1
13	Akdeniz Üniversitesi	5	49	Hacettepe Üniversitesi	1
14	Dokuz Eylül Üniversitesi	5	50	Hasan Kalyoncu Üniversitesi	1
15	Dumlupınar Üniversitesi	5	51	Işık Üniversitesi	1
16	İstanbul Okan Üniversitesi	5	52	İstanbul Gelişim Üniversitesi	1
17	Kırıkkale Üniversitesi	5	53	İstanbul Kültür Üniversitesi	1
18	Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi	5	54	İstanbul Medipol Üniversitesi	1
19	Selçuk Üniversitesi	5	55	İstanbul Teknik Üniversitesi	1

20	Celal Bayar Üniversitesi	4	56	Karabük Üniversitesi	1
21	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	4	57	Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi	1
22	Manisa Celal Bayar Üniversitesi	4	58	Kastamonu Üniversitesi	1
23	Afyon Kocatepe Üniversitesi	3	59	Kütahya Dumlupınar Üniversitesi	1
24	Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi	3	60	Mersin Üniversitesi	1
25	Ankara Üniversitesi	3	61	Mustafa Kemal Üniversitesi	1
26	Bursa Uludağ Üniversitesi	3	62	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	1
27	Düzce Üniversitesi	3	63	Orta Doğu Teknik Üniversitesi	1
28	Gaziosmanpaşa Üniversitesi	3	64	Okan Üniversitesi	1
29	Kocaeli Üniversitesi	3	65	Pamukkale Üniversitesi	1
30	Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	2	66	Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi	1
31	Bülent Ecevit Üniversitesi	2	67	Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi	1
32	Dicle Üniversitesi	2	68	Trakya Üniversitesi	1
33	Gaziantep Üniversitesi	2	69	Türk Hava Kurumu Üniversitesi	1
34	İstanbul Okan Üniversitesi	2	70	Uludağ Üniversitesi	1
35	İstanbul Aydın Üniversitesi	2	71	Yeditepe Üniversitesi	1
36	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi	2	72	Yıldız Teknik Üniversitesi	1

Tespit edilen 247 tezin toplam 72 üniversitede hazırlandığı, ilk dört üniversitenin en az 10 ve üzerinde denetim konulu teze sahip olduğu, tüm üniversitelerin yüzde 47'sinde sadece bir adet ve yüzde 52'sinde en az iki adet denetim konulu tez hazırlandığı görülmüştür. Bu üniversiteler içerisinde denetim alanında en fazla doktora tezine sahip üniversitenin Marmara Üniversitesi olduğu, İstanbul Üniversitesi, İnönü Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, Çukurova Üniversitesi, Başkent Üniversitesi, Eskişehir Üniversitesi, Erciyes Üniversitesi, Gazi Üniversitesi ve Süleyman Demirel Üniversitesinin denetim konulu en fazla doktora tezine sahip üniversiteler arasında ilk 10 sırada yer aldıkları görülmüştür.

Üniversitelerin lisansüstü eğitim-öğretim yönetmeliğine göre en az bir yüksek lisans tezi yönetmiş öğretim üyeleri doktora tez danışmanlığı yapılabilmektedir. Tablo 2'de, araştırma kapsamındaki tezlerde danışman olarak görev alan öğretim elemanlarının akademik unvanlarını verilmiştir.

Tablo 2. Danışman unvanına göre tez ve atıf sayıları

Danışman Unvanı	Tez Sayısı	Tez Sayısı (%)	Atıf Sayısı	Atıf Sayısı (%)
Prof. Dr.	192	77,73	13486	78,9
Doç. Dr.	38	15,39	2902	17
Dr. Öğr. Üyesi	17	6,88	716	4,1
Toplam	247	100	17104	100

Araştırmaya konu edinilen tezlerin %77,73'ünün (192 tez) profesör unvanlı öğretim elemanlarının danışmanlığında tamamlandığı görülmektedir. Tezlerin %15,39'unun (38) Doçent unvanlı danışmanlar tarafından yönetildiği, en az sayıda tezi Dr. Öğr. Üyesi unvanlı öğretim elemanlarının yönettiği görülmektedir.

Araştırma kapsamındaki doktora tezlerinin konularına göre dağılımı Tablo 3'te verilmiştir. Tablo 3'te görüldüğü üzere, en fazla çalışılan konunun *iç denetim* konusu olduğu tespit edilmiştir. Bunu, *muhasebe standartları*, *denetim kalitesi*, *hile denetimi* ve *iç kontrol* konularının takip ettiği görülmektedir. Diğer taraftan, *bağımsız denetim talebi*, *denetimin etkinliği*, *denetim görüşü*, *denetim karar süreci*, *denetim maliyeti*, *denetimin gözetimi*, *dış denetimin rolü*, *finansal raporlama kalitesi*, *iç denetim rolü*, *muhasebe denetim sistemi*, *risk denetimi* ve *zorunlu rotasyon* konuları en az işlenen konular olarak tespit edilmiştir.

Tablo 3. Tezlerin konu dağılıma göre sayıları

Sıra	Anahtar Kelime	Adet	%	Sıra	Anahtar Kelime	Adet	%
1	İç Denetim	47	19	11	Denetçi Rotasyonu	3	1,2
2	Muhasebe Standartları	24	9,7	12	Denetim Süreci	3	1,2
3	Denetim Kalitesi	20	8,1	13	Denetim Teknikleri	3	1,2
4	Hile Denetimi	18	7,3	14	Denetimde Beklenti Boşluğu	3	1,2
5	İç Kontrol	17	6,9	15	Denetimde Etik	3	1,2
6	Vergi Denetimi	14	5,7	16	İç Denetim Kalitesi	3	1,2
7	Denetçi Sorumlulukları	13	5,3	17	Sürdürülebilirlik	3	1,2
8	Denetim Standartları	12	4,9	18	Sürekli Denetim	3	1,2
9	Denetimin Bağımsızlığı	5	2	19	Şirket Denetimi	3	1,2
10	Bankacılıkta Denetim	3	1,2	20	Bağımsız Denetçi Görüşleri	2	0,8

Tablo 4’te, ilgili tezlerde kullanılan 712 anahtar kelime içinde en fazla kullanılan ilk 20 anahtar kelimenin dağılımı gösterilmiştir.

Tablo 4. Tezlerde kullanılan anahtar kelime sayısı

Sıra	Anahtar Kelime	Adet	Yüzde (%)	Sıra	Anahtar Kelime	Adet	Yüzde (%)
1	Bağımsız Denetim	83	11,65	11	Kurumsal Yönetim	14	1,97
2	Denetim	55	8,98	12	Risk Yönetimi	13	1,83
3	İç Denetim	43	7,03	13	Finansal Tablo	10	1,41
4	Denetçi	40	6,54	14	Denetim Standartları	9	1,26
5	Hile	40	6,54	15	Dış Denetim	7	0,98
6	İç Kontrol	28	4,58	16	Finansal Performans	7	0,98
7	Denetim Kalitesi	20	3,27	17	Mesleki Şüphencilik	7	0,98
8	Banka	16	2,61	18	Sürekli Denetim	7	0,98
9	Finansal Raporlama	14	2,29	19	Risk Odaklı	6	0,84
10	Güven	14	2,29	20	Sürdürülebilirlik	6	0,84

En sık kullanılan anahtar kelimenin *bağımsız denetim* kelimesi olduğu; bunu takiben *denetim*, *iç denetim*, *denetçi*, *hile* ve *iç kontrol* anahtar kelimelerinin de ilk sıralar da yer aldığı belirlenmiştir.

Tablo 5. Yıllara göre atıf yapılan dergi ve atıf sayıları

Yıl	Atıf Yapılan Dergi Sayıları			Toplam Atıf Sayısı	Ulusal Dergilerin Atıf Sayısı	%	Yabancı Dergilerin Atıf Sayısı	%
	Ulusal Dergi	Yabancı Dergi	Toplam					
2006	33	20	53	246	182	74,0	64	26,0
2007	43	53	96	691	336	48,6	355	51,4
2008	26	21	47	440	257	58,4	183	41,6
2009	10	34	44	107	21	19,6	86	80,4
2010	77	89	166	706	243	34,4	463	65,6
2011	86	44	130	978	580	59,4	397	40,6
2012	18	11	29	114	91	79,8	23	28,2
2013	38	61	99	372	159	42,7	213	57,3
2014	94	50	144	501	342	68,3	209	41,7
2015	97	44	141	736	502	68,2	234	31,8
2016	48	38	96	1378	710	51,5	668	48,5
2017	125	95	220	863	500	57,9	363	42,1
2018	168	146	314	1240	817	65,9	423	34,1
2019	172	240	412	1935	1004	51,9	931	48,1
2020	199	106	305	1453	987	67,9	466	32,1
2021	374	193	567	2770	2022	73,0	748	27,0
2022	230	420	650	2574	1493	58,0	1081	42,0

Tablo 5 incelendiğinde, denetim konulu doktora tezlerinde 2009 ve 2012 yıllarının hem atıf sayısı hem de atıf yapılan dergi sayısı bakımından diğer yılların gerisinde kaldığı görülmektedir. Bu durumun tamamlanan tez sayısı açısından 2009 (3 tez) ve 2012 (2 tez) yıllarının diğer yıllara göre daha verimsiz olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Son yıllarda tamamlanan tezlerde atıf yapılan dergi ve atıf sayılarının önemli ölçüde artış gösterdiği görülmektedir. 2021 yılında 567 farklı dergiye 2770 kez atıf yapıldığı ve bu atıfların %73'ünün ulusal, %27'sinin ise yabancı dergilerde yayınlanan makalelere yapılan atıf olduğu belirlenmiştir. 2022 yılında 650 farklı dergiye 2574 kez atıf yapılmış ve bu atıfların %58'sinin ulusal, %42'sinin ise yabancı dergilerde yayınlanan makalelere yapılmış atıflar olduğu belirlenmiştir. İncelenen tezlerde atıf yapılan dergi sayılarında son yıllarda büyük bir artış gözlenirken yabancı dergilerden yararlanma oranı yıllara göre dalgalı bir seyir izlemektedir.

Tablo 6. Yıllara göre en çok atıf yapılan ulusal dergiler

Yıl	En çok Atıf Yapılan Ulusal Dergi Adı	Dergi Atıf Sayısı	Atıf Yüzdesi (%)
2006	Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi	60	24,4
2007	İç Denetim Dergisi	61	8,8
2008	Sayıştay Dergisi	31	7
2009	İç Denetim Dergisi	7	6,5
2010	Mali Çözüm Dergisi	26	3,69
2011	Yaklaşım Dergisi	95	9,7
2012	Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi	32	28,1
2013	Mali Çözüm Dergisi	20	5,4
	Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi	20	5,4
	Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi	20	5,4
2014	İç Denetim Dergisi	62	11
2015	Mali Çözüm Dergisi	85	12
2016	Mali Çözüm Dergisi	70	5
2017	Mali Çözüm Dergisi	57	6,6
2018	Mali Çözüm Dergisi	104	8,4
2019	Muhasebe ve Finansman Dergisi	72	3,7
2020	Muhasebe ve Finansman Dergisi	108	7,4
2021	Muhasebe ve Finansman Dergisi	134	6,2
2022	Mali Çözüm Dergisi	125	4,9

Tablo 6'da yıllar itibariyle en çok atıf yapılan ulusal dergiler verilmiştir. Araştırma kapsamındaki yıllar arasında Mali Çözüm dergisi 2010, 2013, 2015, 2016, 2017, 2018 ve 2022 yıllarında en atıf alan dergi olmuştur. Muhasebe ve Finansman dergisi 2019, 2020 ve 2021 yıllarında, Muhasebe ve Denetime Bakış dergisi 2006 ve 2013 yıllarında, Muhasebe Bilim Dünyası dergisi de 2012 ve 2013 yıllarında en çok atıf alan dergi olmuştur.

Tablo 7'de yıllar itibariyle en çok atıf yapılan yabancı dergiler verilmiştir.

Tablo 7. Yıllara göre en çok atıf yapılan yabancı dergiler

Yıl	En çok Atıf Yapılan Ulusal Dergi Adı	Dergi Atıf Sayısı	Atıf Yüzdesi (%)
2006	Managerial Auditing Journal	16	6,5
2007	The CPA Journal	55	8
2008	The CPA Journal	48	11
2009	Managerial Auditing Journal	23	21,5
2010	Journal of Accountancy	73	10,3
2011	Managerial Auditing Journal	59	6
2012	Managerial Auditing Journal	7	6,1
2013	Managerial Auditing Journal	37	10
2014	Managerial Auditing Journal	38	6,8
2015	Auditing: A Journal of Practice and Theory	29	3,8
2016	Managerial Auditing Journal	81	5,8
2017	Journal of Accounting and Economics	34	4

2018	Auditing: A Journal Of Practice & Theory	55	4,4
2019	Managerial Auditing Journal	109	5,6
2020	Auditing: A Journal of Practice & Theory	40	2,8
2021	Journal of Accounting and Economics	82	3
2022	Managerial Auditing Journal	85	3,3

Tablo 7’de görüldüğü gibi, 2006-2022 yılları arasında yazılan doktora tezlerinde 2006, 2009, 2011, 2012, 2013, 2014, 2016, 2019 ve 2022 yıllarında en çok atıf alan dergi “Managerial Auditing Journal” adlı dergi olmuştur. 2015, 2018 ve 2020 yıllarında en çok atıf alan dergi ise “Auditing: A Journal of Practice & Theory” adlı dergi olmuştur.

Araştırma kapsamındaki yıllarda tamamlanan doktora tezlerinde toplam atıf sayısı bakımından en fazla atıf yapılan ulusal ve yabancı dergilerin sıralaması (ilk 10) Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. Tezlerde en çok atıf yapılan ulusal ve yabancı dergi dağılımı (ilk 10)

Sıra	Ulusal Dergi Adı	Atıf Sayısı	%	Yabancı Dergi Adı	Atıf Sayısı	%
1	Mali Çözüm Dergisi	800	4,7	Managerial Accounting Journal	597	3,5
2	Muhasebe ve Finansman Dergisi	797	4,6	Auditing: A Journal of Practice Theory	524	3,1
3	Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi	461	2,7	Journal of Accounting and Economics	394	2,3
4	Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi	366	2,2	Journal of Accounting Research	387	2,2
5	Sayıştay Dergisi	361	2,1	The CPA Journal	296	1,7
6	İç Denetim Dergisi	274	1,6	International Journal of Auditing	283	1,6
7	Yaklaşım Dergisi	257	1,5	Journal of Accountancy	283	1,3
8	Vergi Dünyası Dergisi	219	1,3	Journal of Business Ethics	160	0,9
9	Maliye Dergisi	183	1	Journal of Accounting and Public Policy	151	0,8
10	Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF Dergisi	149	0,8	Journal of Information System	85	0,5

Tablo 8’de görüldüğü üzere, araştırma kapsamındaki on yedi yılda en fazla atıf yapılan ulusal dergiler arasında 800 atıf sayısı ile “Mali Çözüm” ve 797 atıf sayısı ile “Muhasebe ve Finansman” dergilerinin en büyük paya sahip olan dergiler olduğu tespit edilmiştir. Yabancı dergiler arasında ise 597 atıf sayısı ile “Managerial Auditing Journal” ve 524 atıf sayısı ile “Auditing: A Journal of Practice Theory” dergilerinin en büyük paya sahip olan dergiler olduğu tespit edilmiştir.

5. SONUÇ

Dünyayı sarsan muhasebe ve denetim skandalları sonrası denetim alanına olan ilginin artmasıyla, bu alanda yapılan çalışmaların sayısı artmıştır. Artan çalışmalar sayesinde denetim alanında gelişen yöntemler ve çeşitli araştırma konuları, denetime olan ilginin daima güncel kalmasına yol açmıştır. Bu sayede denetim konuları lisans, yüksek lisans ve doktora dersleri kapsamında işlenmekte ve günlük hayatta karşılığını bulmaktadır.

Bu çalışmada, denetim alanında yazılmış 247 doktora tezi; tez sayısı, üniversite, danışman unvanı, konu, anahtar kelime, atıf yapılan ulusal ve yabancı dergiler değişkenleri bakımından ayrıntılı olarak incelenmiştir. Denetim konulu doktora tezlerinde atıf yapılarak kaynak olarak yararlanılan akademik dergilerin belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilen bu çalışmada, doktora tezleri seçilen değişkenler bakımından sınıflandırılarak, karşılaştırılabilir bilgi düzeyine indirgenmiştir. Yapılan değerlendirme sonucunda;

- Yıllar itibariyle bakıldığında, en fazla tezin 2021 yılında, en az tezin ise 2012 yılında tamamlanmış olduğu; atıf sayısı bakımından 2021 yılında tamamlanmış tezlerde dergilere yapılan atıf sayısının en fazla, 2009 yılında ise en az olduğu;
- Tezlerin yayımlandığı üniversiteye göre dağılımına bakıldığında, en fazla doktora tezine sahip üniversitenin Marmara Üniversitesi olduğu;
- Danışman unvanı dağılımına bakıldığında, en fazla doktora tezinin (%77,73) Prof. unvanına sahip öğretim elemanlarının danışmanlığında yazıldığı;
- Konu dağılımına bakıldığında, en fazla işlenen konunun iç denetim konusu; en az işlenen konunun ise bağımsız denetçi görüşleri olduğu;
- Anahtar kelime dağılımına bakıldığında, en fazla kullanılan anahtar kelimelerin bağımsız denetim, denetim, iç denetim, denetçi ve hile olduğu kelimeleri olduğu;
- Araştırma kapsamındaki yıllarda atıf sayıları ve atıf yapılan dergi dağılımına bakıldığında; atıfların %58'inin ulusal dergilere, %42'sinin ise yabancı dergilere yapıldığı;
- En çok atıf yapılan ulusal dergilerin muhasebe alanındaki makaleleri yayınlayan Mali Çözüm, Muhasebe ve Finansman, Muhasebe Bilim Dünyası, Muhasebe ve Denetime Bakış dergileri olduğu;
- En çok atıf yapılan yabancı dergilerin “Managerial Auditing Journal” ve “Auditing: A Journal of Practice and Theory” dergileri olduğu tespit edilmiştir.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular değerlendirildiğinde, tezlerde kullanılan ulusal dergilerin, yabancı dergilerden daha fazla olduğu ve atıf yapılan dergilerin %55'ten fazlasının TrDizin'de yer aldığı dikkat çekmiştir. Buna ilaveten, bulgularımızın önceki çalışmaların (Yeşil ve Akyüz, 2018; Kaya, 2019; Salur, 2020; Ceylan, 2021; Koç, 2021; Kılılı ve Işık, 2022; Gök ve Çakırcı, 2022) bulgularıyla paralellik gösterdiği tespit edilmiştir.

Denetim alanında yazılmış doktora tezlerinin bibliyometrik analizinin yapılmış olduğu çalışmaya rastlanmamış olması nedeniyle bu çalışmanın literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Her çalışmada olduğu gibi bu çalışmada da kısıtlar mevcuttur. Bu çalışmadaki en önemli kısıt 2006 yılından önce yazılan tezlerin tam metin erişime açık olmaması nedeniyle analize dahil edilememesidir. Bu çalışmada kullanılan veriler YÖK Tez Merkezinden elde edilmiştir. Gelecekteki çalışmalarda farklı veri tabanlarından elde edilen veriler ve farklı analiz yöntemleri ile denetim alanında yapılan çalışmalar yeniden ele alınabilir.

KAYNAKÇA

- Al, U. ve Tonta, U. (2004). Atıf analizi: Hacettepe Üniversitesi kütüphanecilik bölümü tezlerinde atıf yapılan kaynaklar. *Bilgi Dünyası* (5)(1), s. 19-47.
- Appio, F. P.; Cesaroni, F. & Di Minin, A. (2014). Visualizing the structure and bridges of the intellectual property management and strategy literature: a document co-citation analysis. *Scientometrics*, s. 101, s. 623–661.
- Ceylan, E. (2021). Muhasebe alanında yayımlanan seçilmiş beş dergide 2016-2020 yılları arasında denetim konusunda yayımlanmış makalelerin bibliyometrik analizi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Temmuz, (91), s. 57-80.
- Donthu, N.; Kumar, S.; Mukherjee, D.; Pandey, N. ve Lim, W. M (2021). How to conduct a bibliometric analysis: An overview and guidelines. *Journal of Business Research*, (133), s. 285-296.
- Gök, A. G. ve Çarıkçı, O. (2022). Çevre muhasebesi konulu çalışmaların bibliyometrik analizi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF Dergisi*, (27)(3), s. 369-391.

- Güleç, Ö. F. Ve Öztürk, E. (2019). Muhasebe alanında Türkiye'deki tezlerle uluslararası alan endekslerinde taranan dergilerde yayınlanan makalelerin karşılaştırılması. *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*, (2), s. 215-36.
- İyibildiren, M., Eren, T. & Ceran M.C. (2023). Bibliometric analysis of publications on web of science database related to accounting information system with mapping technique, *Cogent Business & Management*, 10(1), 2160584, Doi:10.1080/23311975.2022.2160584
- Kaya, H. P. (2019). Türkiye'de denetim alanında yazılmış olan doktora tezlerinin değerlendirilmesi. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (9)(2), s. 556-576.
- Kıllı, M. ve Işık, Y. (2022). Muhasebe alanında 2010-2020 yılları arasında tamamlanmış doktora tezlerinin atıf analizi. *Mali Çözüm Dergisi*, 32(170), s. 33-53.
- Koç, F. (2021). Türkiye'de muhasebe standartları ile finansal raporlama standartları kapsamında hazırlanan lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Ekim, (92), s. 115-138.
- Krauskopf, E. (2018). A bibliometric analysis of the Journal of Infection and Public Health: 2008–2016. *Journal of infection and public health*, 11(2), 224-229.
- Özmen Uysal, Ö. (2010). Business Ethics Research with an Accounting Focus: A Bibliometric Analysis from 1988 to 2007. *Journal of Business Ethics*, (93), s. 137–160. <https://doi.org/10.1007/s10551-009-0187-9>
- Öztürk, S. ve Yılmaz, C. (2018). Denetim ve adli muhasebe alanındaki çalışmaların bibliyometrik analiz tekniği ile incelenmesi. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*, (39), s. 137- 188.
- Salur, M. N. (2020). Türkiye'deki akademik dergilerde denetim alanında 2002–2019 yılları arasında yayımlanmış bilimsel makalelerin içerik analizi. *3. Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*, (55) (4), s. 2828-2846.
- Serçemeli M. & Kurnaz E. (2019). Denetim Alanında En Çok Atıf Alan Uluslararası Çalışmalar: (Scopus Endeksi Kapsamında Literatür Taraması). *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, 10(2), s. 354-368.
- Smith, L.C. (1981). Citation analysis. *Library Trends*, 30, s. 83-106
- Verma, S. & Gustafsson, A. (2020). Investigating the emerging COVID-19 research trends in the field of business and management: A bibliometric analysis approach, *Journal of Business Research*, (118), s. 253-261. Erişim adresi: <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2020.06.057>.
- White, E. C. (1985). Bibliometrics: From curiosity to convention. *Special Libraries*, 76 (1), s. 35-42.
- Yeşil, T. Ve Akyüz, F. (2018). Muhasebe alanındaki ulusal doktora tezlerinin bibliyometrik analizi. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, (20) Özel Sayı, s.440-472.